

Тема 2. НАТО як воєнно-політична організація колективної безпеки і оборони

Заняття 3. Трансформація Організації Північноатлантичного договору у сучасних умовах.

1. Пріоритетні напрямки трансформації Північноатлантичного Альянсу.

2. Особливості формування політики та прийняття рішень в Альянсі.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ СТРУКТУРИ НАТО

Можливості, що трансформуються

20 століття

21 століття

Статичність

Рухомість

Реагування

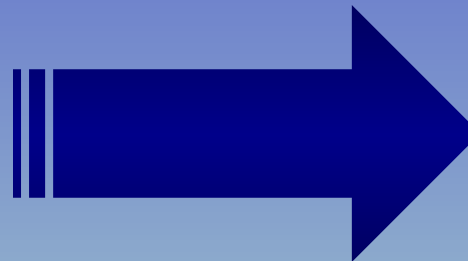
Попередження

Регіональність

Глобальність

Масовість

Маневреність

Етапи розвитку і стратегічні концепції НАТО

Закріплення
лідуючої ролі
Альянсу у побудові
нової архітектури
безпеки в
євроатлантичному
регіоні

1999 – н. ч.

V

Нова стратегічна
концепція

Конкретизована функція
забезпечення стабільності і
безпеки в
євроатлантичному регіоні
Охарактеризовано простір
безпеки і основні загрози
Цілі боротьби з
небезпеками і загрозами
Засоби (політичні і
військові) досягнення цілей

Перехід до політики
співробітництва країн
Європи (РЕАП, ПЗМ)

1991 -
1999 рр.

IV

Стратегія
безпеки

Широкий підхід до безпеки
в Європі, безпека за
рахунок розширення
НАТО

Ставка на могутні
збройні сили

1967 -
1991 рр.

III

Стратегія
"гнучкого реагування"

Пошук шляхів послаблення
напруги між Сходом і Заходом

Загострення
протистояння з
Організацією
Варшавського
договору

1955 -
1967 рр.

II

Стратегія
"масованого контрудару"

Готовність до війни з використанням
ядерної зброї

1949 –
1955 рр.

I

Стратегічна концепція
оборони
північноатлантичної
території

1. Конкретизація концепції 1999 р.
  - "Ініціатива щодо посилення обороноздатності" – 1999 р.
  - План дій з розширення членства НАТО – 1999 р.
  - Празький Саміт НАТО (21 – 22 листопада 2002 р.)
  - Стамбульський Саміт НАТО (28 – 29 червня 2004 р.)
  - Ризький Саміт (28-29 листопада 2006 р.)
  - Бухарестський Саміт НАТО (3 – 4 квітня 2008 р.)

Комплексні політичні директиви

(Ризький Саміт 2006 р.)

Основні положення КПД

Вірогідні загрози Альянсу в наступні 10-15 років - тероризм та розповсюдження зброї масового знищення.

Сили НАТО повинні залишатися збалансованими, гнучкими і мобільними, спроможними виконувати увесь спектр місій, усіх рівнів інтенсивності.

Стабілізаційні операції та надання військової підтримки у процесі реконструкції набувають дедалі більшого значення.

Необхідність вдосконалення співпраці з іншими країнами, інституціями та організаціями.

Вимоги КПД щодо сил та засобів:

Спроможність військових підрозділів до проведення і виконання операцій далеко від територій своїх держав.

Спроможність стримувати та протидіяти терористичним нападам.

Спроможність забезпечити високий рівень оперативної сумісності та стандартизації між членами Альянсу та країнами-партнерами.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СКЛАДОВОЇ НАТО

- Структурний перерозподіл оборонних ресурсів (бюджетів)
- Об'єднання зусиль національних ЗС на міжнаціональній основі
- Функціональна спеціалізація країн у конкретних сферах діяльності НАТО

ПЕРЕРОЗПОДІЛ ОБРОННИХ РЕСУРСІВ

*ЗБІЛЬШЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ БОЙОВИХ ЧАСТИН ПО
ВІДНОШЕННЮ ДО ЧАСТИН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ОБСЛУГОВУВАННЯ ВІЙСЬК*

ПЕРЕРОЗПОДІЛ ОБОРОННИХ РЕСУРСІВ

ЗМІНА СПІВВІДНОШЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ МІЖ
КОМПОНЕНТАМИ ЗС

max - фінансування

$\geq 40\%$ від
чисельності ЗС

Експедиційний
(мобільний)
компонент ЗС

Війська (сили)
територіальної
оборони

min чисельність

min - фінансування

ПЕРЕРОЗПОДІЛ ОБОРОННИХ РЕСУРСІВ

ЗМЕНШЕННЯ ВИТРАТ НА УТРИМАННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ

(мати не більше 40% від оборонного бюджету)

Мінімізація витрат на утримання в/містечок

Економія витрат на перевезення військ за рахунок фрахту цивільного транспорту

ПЕРЕРОЗПОДІЛ ОБОРОННИХ РЕСУРСІВ

*ЗБІЛЬШЕННЯ ВИТРАТ НА НДДКР І ЗАКУПІВЛЮ ОВТ
(мати не менше 25% від оборонного бюджету)*

ОСНОВНІ ЗУСИЛЛЯ ЗОСЕРЕДИТИ НА:

**засобах стратегічного
перевезення;**

**літаках-
заправниках;**

**системах управління,
зв'язку, розвідки**

ОБ'ЄДНАННЯ ЗУСИЛЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ НА МІЖНАЦІОНАЛЬНІЙ ОСНОВІ

ЗА РАХУНОК:

- СТВОРЕННЯ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ:

□ ШТАБІВ

□ З'ЄДНАНЬ І ЧАСТИН

□ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ

- СПІЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ ОБЄКТІВ
ІНФРАСТРУКТУРИ

- ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ПОСТАЧАННЯ ПРИ
ПРОВЕДЕННІ ОПЕРАЦІЙ

Розширення НАТО

Рік	Країни, що приєднались
1952	Греція, Туреччина
1955	Німеччина
1982	Іспанія
1999	Польща, Угорщина, Чехія
2004	Болгарія, Естонія, Латвія, Румунія, Словаччина, Словенія
2009	Албанія, Хорватія

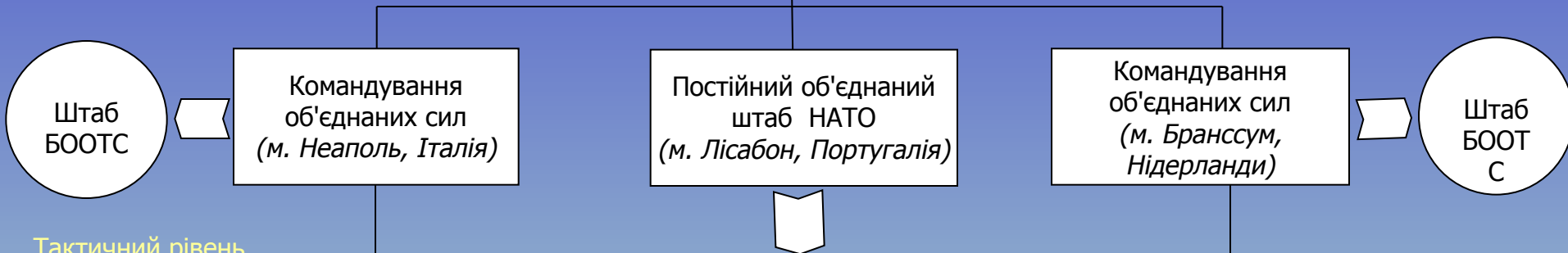
Стратегічне командування НАТО з операцій

Стратегічний рівень

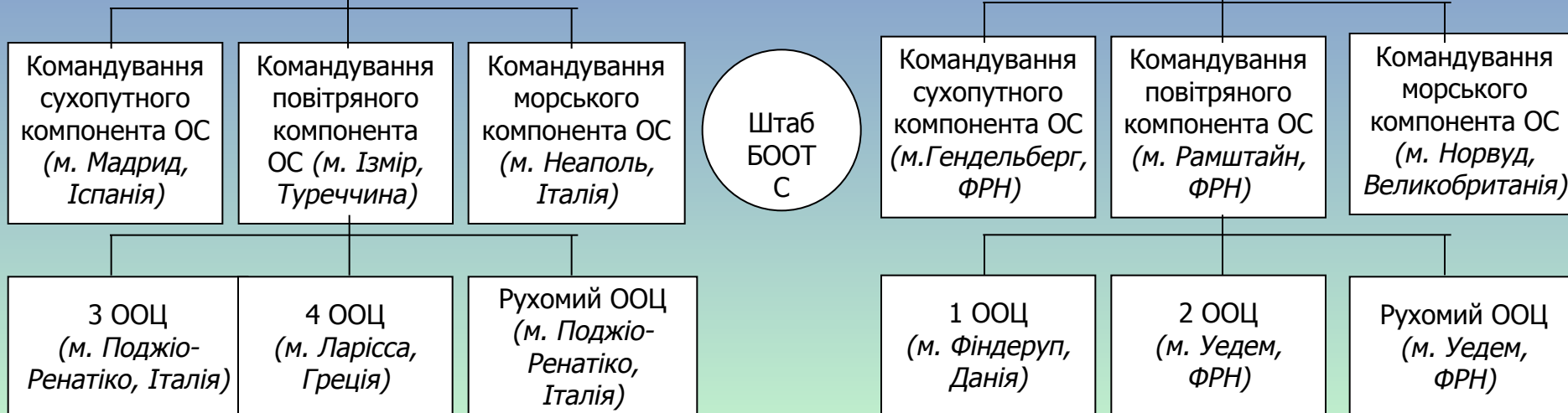
Стратегічне командування НАТО з операцій
(м. Монс, Бельгія)

Стратегічне командування НАТО з трансформації
(м. Норфолк, США)

Оперативний рівень

Тактичний рівень

Стратегічне командування НАТО з трансформації

Стратегічне командування НАТО з трансформації
(м. Норфолк, США)

Навчальні заклади НАТО

Центральний апарат
(м. Норфолк, США)

Департамент розробки концепцій та організації досліджень

Департамент навчання та бойової підготовки

Департамент розробки керівних документів і бойових статутів для міжвидових з'єднань

Департамент планування оборонної розбудови

Американська складова

Дослідні центри

Заклади військової освіти

Центри командирської підготовки

Європейська складова

Відділ трансформації
(м. Монс, Бельгія)

Об'єднаний центр ведення бойових дій
(м. Ставангер, Норвегія)

Об'єднаний центр підготовки сил
(м. Бидгощ, Польща)

Об'єднаний центр аналізу та вивчення досвіду
(м. Монсанто, Португалія)

Відділ планування оборонної розбудови
(Монс, Бельгія)

Дослідний центр бойового застосування підводних сил
(м. Ла-Маддалена, Італія)

Центр підготовки фахівців з організації морської блокади
(м. Суда, Греція)

Спеціалізовані центри вдосконалення майстерності

Сили реагування НАТО

Штаб об'єднаної
оперативно-
тактичної групи, що
розгортається

Морська компонента

Оперативно-
тактична група
НАТО

Сухопутна компонента

Бойовий підрозділ
бригади

Спеціальні операції

Оперативно-тактичні групи
сил спеціального призначення

Повітряна компонента

200 бойових
літако-вильотів

Загальна
чисельність сил –
приблизно 25,000

Із стратегічними можливостями

- транспортування сил
- розвідка
- захист сил
- бойове забезпечення
- тилове забезпечення

Стратегічні морські перевезення

Консорціум щодо морських перевезень фінансує фрахтування до 10 суден типу "ро-ро".

Очолює **Норвегія**

Великобританія, Угорщина,
Данія, Іспанія, Італія, Канада,
Нідерланди, Португалія.

Стратегічні авіаперевезення

Хто бере участь?

Болгарія, Чеська Республіка,
Данія, Естонія, Італія, Латвія,
Литва, Нідерланди, Польща,
Румунія, Словаччина, Словенія
США, Угорщина, Норвегія,
Швеція.

База ВПС Рамштайн у Німеччині.

ОСНОВНІ ІНСТИТУТИ АЛЬЯНСУ З ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

- ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНА РАДА
- КОМІТЕТ ОБОРОННОГО
ПЛАНУВАННЯ
- ГРУПА ЯДЕРНОГО ПЛАНУВАННЯ

ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНА РАДА

Члени	Усі країни - члени НАТО
Голова	Генеральний секретар
Роль	Головний орган прийняття рішень у Північноатлантичному альянсі. Єдиний орган, який формально створений Північноатлантичним договором і уповноважений створювати "такі підпорядковані органи, які необхідно" задля втілення договору
Рівні	Постійний (постійні представники / послы). Міністерський (міністри закордонних справ та/або оборони). Самміт (глави держав та урядів)

КОМІТЕТ ОБОРОННОГО ПЛАНУВАННЯ

Члени	Країни-члени НАТО, що входять до інтегрованої військової структури (усі країни-члени, за винятком Франції)
Голова	Генеральний секретар
Роль	Головний орган прийняття рішень з питань, що належать до інтегрованої військової структури НАТО
Рівні	Постійний (постійні представники / послы). Міністерський (міністри закордонних справ та/або оборони)

ГРУПА ЯДЕРНОГО ПЛАНУВАННЯ

Члени	Усі країни-члени, за винятком Франції
Голова	Генеральний секретар
Роль	Головний орган прийняття рішень з питань, що стосуються ядерної політики Альянсу
Рівні	Міністри оборони, постійні представники

ВІЙСЬКОВИЙ КОМІТЕТ

Члени	Усі країни-учасниці
Голова	Голова військового комітету
Роль	Вищий військовий орган НАТО під загальним керівництвом Північноатлантичної ради та комітету оборонного планування
Рівні	Начальники штабів/керівники оборонних відомств, національні військові представники